

تلاش های جدید دولت آذربایجان در زمینه مدیریت مسائل دینی

پایگاه اینترنتی « منوال » جمهوری آذربایجان نوشت : « حکومت (جمهوری آذربایجان) که تمامی فعالیت های دینی را در دستان خود متمرکز کرده است، می خواهد باکو را به مرکز اسلام تبدیل کند. اما، آیا این محقق خواهد شد؟ »

آران نیوز_ منوال نوشت : « در روز 31 مه الهام علی اف ، رییس جمهوری آذربایجان ، جیحون محمودوف را به مدیریت موسسه الهیات آذربایجان منصوب کرد. موسسه الهیات اندکی پیش تاسیس شد و تحت تابعیت کمیته دولتی امور گروه های دینی فعالیت می کند. این موسسه برپایه دانشکده الهیات دانشگاه دولتی باکو فعالیت خواهد کرد و این دانشکده نیز منحل خواهد شد. (دانشکده الهیات دانشگاه دولتی باکو در موسسه الهیات ادغام می شود) . مدیری که برای موسسه الهیات تعیین شده است، فردی آشنا برای جوامع دینی است. جیحون محمودوف در سوریه و لیبی زبان عربی و علوم دینی را تحصیل کرده است و در باکو دکترا گرفته است. او به مدت طولانی در کمیته دولتی امور گروه های دینی جمهوری آذربایجان مشغول به کار بوده و شعبه کارشناسی این کمیته را مدیریت کرده است و در سال های اخیر نیز در "اداره مشاور امور دینی و چندفرهنگ گرایی و تساهل" ریاست جمهوری آذربایجان به ریاست کمال عبدالله اف فعالیت کرده است. همچنین او طی سال های اخیر در «دانشگاه زبان ها» در باکو تدریس کرده است. یعنی، فردی ناآشنا به بخش دینی نیست.»

منوال افزوده است : « از سال ها قبل مطرح بود که حکومت گام های جدی برای آموزش دینی و ایجاد مرکز آموزشی متمرکز برای تدریس دین اسلام خواهد برداشت. حکومت (جمهوری) آذربایجان برای آموزش نیروهای باسواد خودی و کاستن از وابستگی به مراکز دینی خارجی درباره تربیت کارشناس دینی و صدور فتوا و مباحث ایدئولوژیک ، در نظر دارد مرکز آموزشی در سطح عالی در (جمهوری) آذربایجان تاسیس کند. اما ، به دلایلی این کار طول کشید. مشاهده می شود که در سال های اخیر برخی اقدامات حکومت درباره دین اسلام، تاسیس موسسه الهیات را محقق کرده است. این موسسه وظیفه ای مهم به عهده دارد؛ تربیت نیروهای سطح بالا و بدون وابستگی به خارج و شکل دادن به مرکزیت آموزش دینی در جمهوری آذربایجان. »

منوال افزوده است : « برای اینکه کشوری، موقعیت "مرکز آموزش دینی" را کسب کند، در وهله نخست باید مرکز آموزشی دینی بزرگی داشته باشد. مجموعه های آموزش دینی بزرگ، مانند "مدرسه میرعرب بخارا" در ازبکستان ، نجف در عراق ، قم در ایران ، الازهر در مصر ، مدینه در عربستان به مثابه مترادف هایی برای "مرکز دینی" استفاده می شوند. جمهوری آذربایجان برای موفقیت در این زمینه باید کارهای زیادی انجام دهد. جیحون محمودوف وظیفه خیلی مهم و شرافتمندانه ای به عهده دارد. افراد دارای تجربه در کمیته دولتی امور گروه ها دینی و ریاست جمهوری آذربایجان در این زمینه خیلی کم است. اگر موسسه الهیات تحت کنترل دیوانسالاری رسمی شکل بگیرد، موفقیت جدی آن با علامت سوال مواجه خواهد شد. »

منوال افزوده است : « پیش از تاسیس موسسه الهیات نیز در چارچوب ایجاد ساختارهای دینی جایگزین، « بنیاد تبلیغ ارزش های ملی معنوی » در ترکیب کمیته دولتی امور گروه های دینی، در 10 اکتبر 1917 تاسیس شده بود. این بنیاد نیز موسسه آموزش دینی ایجاد خواهد کرد . میهمان حسین اف نیز به عنوان رییس « بنیاد تبلیغ ارزش های ملی معنوی » تعیین شده است. این بنیاد دستمزد روحانیون را پرداخت می کند. »

منوال افزوده است : « براساس قانون اساسی (نظام لائیک) جمهوری آذربایجان ، کمیته دولتی امور گروه های دینی به علت اینکه سازمانی دولتی است، نمی توانست در زمینه تبلیغات و آموزش دینی فعالیت کند. اما، اکنون « بنیاد تبلیغ ارزش های ملی معنوی » که فعالیت آگاهی بخشی دینی دارد و « موسسه الهیات » که نیروی دینی تربیت می کند، در کنار «کمیته دولتی امور گروه های دینی» وجود دارند. یعنی، این کمیته هم اکنون بر تمامی بخش های فعالیت دینی در کشور احاطه دارد. پیش از این، آموزش و تبلیغات و آگاهی بخشی دینی در اختیار «اداره مسلمانان قفقاز» بود که از محل بودجه اختصاص یافته از طرف دولت ، به روحانیون دستمزد پرداخت می کرد و وظایف تبلیغات دینی و آگاهی بخشی را به عهده داشت و از سال 1989 نیز با تاسیس دانشگاه اسلامی باکو و مدارس دینی به آموزش دین می پرداخت. اما در سال های اخیر این فعالیت ها از اداره مسلمانان قفقاز به سمت کمیته دولتی امور گروه های دینی سوق داده شده و فعالیت های دینی بطور کل در دست دولت متمرکز شده است. اکنون اداره مسلمانان قفقاز به کناری گذاشته می شود و فعالیت دینی در چارچوب دولتی دنبال می شود. به این ترتیب، الگوی دولت لائیک ترکیه و مناسبات دین و دولت براساس آن، در (جمهوری) آذربایجان نیز اجرا می شود. می توان گفت که اداره مسلمانان قفقاز و سازمان های دولتی به موازات هم وظیفه مشابهی در حوزه دین اجرا خواهند کرد. طبیعی است که در طول زمان، یکی از این ها در مقابل دیگری تحت فشار قرار گرفته، از میدان خارج خواهد شد.»